

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ

ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਪੰਜਾਬ ਜਲੰਦੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, — ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1956 ਦੀ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 891

26 ਸਤੰਬਰ, 1961

ਇਵੈਕਿਊ ਇੰਟਰਸਟ(ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ(1951 ਦਾ LXIV)—ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਤੇ 20— ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਹਨ— ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਵੈਕਿਊ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰੰਭ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਜੈਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 7 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸਬ-ਜੱਜ, II ਕਲਾਸ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, 10 ਅਗਸਤ, 1955 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1, 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

ਜੇ ਐਨ ਸੇਠ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.- ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: 17 ਕਨਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਕਬਾ ਇੱਕ ਮੁਹੰਮਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 14 ਜੂਨ, 1892 ਨੂੰ 99 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਹਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਅਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। 1904 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 50 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਰ ਚਾਰਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਛੁਡਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ, 9 ਕਨਾਲ 16 ਮਰਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਵੈਕਿਊ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪੱਖ ਲਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਪਤੀ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਡੀਡਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸਨੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਲੂ ਰਾਮ ਅਤੇ

ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਈਰਸ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੁਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਮੁੱਦਾ ਸੀ-
ਕੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ 12 ਜੂਨ, 1953 ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਈਰਸ ਹੈ?

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਹੁਣ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਹਿੱਤ ਸਾਲ 1948 ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,— ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (4) ਦੁਆਰਾ। ਨਿਗਰਾਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 31 ਅਕਤੂਬਰ 1951 ਨੂੰ ਇਵੈਕੂਈ ਇੰਟਰਸਟ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਵੈਕੂਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਬਣੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਉਪਾਅ, ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ. ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ (1) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ (2) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਮ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਪਤੀ
(1) 1960 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 509.

(2) 1958 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 669.

ਇੱਕ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 12 ਜੂਨ, 1953 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਨੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ 14 ਜੂਨ, 1892 ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਕਾਰਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿਗਰਾਨ ਤੋਂ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, -

(ਏ) ਇੱਕ ਆਮ ਨੋਟਿਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ

(ਬੀ) ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ, ਜੋ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਕਾਸੀ, ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨ, ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੋਰਗੇਜ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਨਿਗਰਾਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ, ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਨੂੰ ਟਰਮੀਨਸ ਏ ਕੋਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ, ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀ ਹੈ:-

"ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਨਤਾ ਲੈਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੋਰਟਗੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਮੋਰਟਗੇਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ 14 ਜੂਨ, 1952 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਕੋਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ

ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ 14 ਜੂਨ 1952 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਗਰਾਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ, 1953 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ: ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,